

NOTA DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

HOTĂRÂRE DE GUVERN

pentru aprobarea instrucțiunilor de aplicare a Legii nr. 367/2022 privind dialogul social, cu modificările și completările ulterioare, precum și pentru stabilirea procedurii și a condițiilor de finanțare a proiectelor finanțate de la bugetul de stat, prin Fondul anual pentru dezvoltarea capacității administrative a patronatelor și sindicatelor

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

2.1. Sursa proiectului de act normativ

- inițiativa Ministerului Muncii și Solidarității Sociale;

C 14 - Buna Guvernanță,

Investiția 4. Creșterea capacității organizațiilor societății civile de a promova cetățenia activă, de a se angaja profesional în planificarea și implementarea politicilor publice privind drepturile sociale abordate de planul național de recuperare și reziliență și de a monitoriza reformele aferente.

Jalon 449 - Intrarea în vigoare a legislației privind dialogul social, care să prevadă un dialog social și negocieri colective semnificative și oportune, în conformitate cu recomandările OIM

2.2. Descrierea situației actuale

Ținând cont de prevederile art. 4 al Convenției OIM nr. 98/1949 privind aplicarea principiilor dreptului de organizare și negociere colectivă, ratificată de România, care încurajează statele membre să adopte măsuri privind facilitarea negocierii colective corespunzătoare condițiilor naționale pentru a încuraja și a promova dezvoltarea și folosirea pe scara cea mai largă a procedurilor de negociere voluntară în vederea reglementării condițiilor de angajare,

Având în vedere Recomandările OIM din 2015, 2018, 2022, prin Memorandumurile de comentarii tehnice înaintate României la proiectele de modificare a Legii dialogului social, în sensul consolidării asocierii sindicale, a exercitării drepturilor sindicale și a facilitării negocierii colective, în special la nivel sectorial,

Date fiind Recomandările Specifice de Țară 2016-2022 care vizează consolidarea dialogului social la nivel național și adoptarea măsurilor care să faciliteze negocierea colectivă la diferite niveluri de interes pentru părți,

Întrucât România, în calitate de stat membru al Uniunii Europene, trebuie să îndeplinească obligația de atingere a țintei de 80% a lucrătorilor acoperiți de negocieri colective prevăzută de Directiva privind salariile minime adecvate în UE,

Se impune adoptarea de măsuri pentru facilitarea negocierii colective la niveluri superioare unității (grup de unități, sectorial), astfel încât să fie îndeplinite Recomandările Specifice de Țară și Recomandările OIM, respectiv obligațiile asumate de România în transpunerea Directivei privind salariile minime adecvate în UE.

Planul de Redresare și Reziliență a prevăzut ca Jalon 449 Intrarea în vigoare a legislației privind dialogul social, care prevede un dialog social și o negociere colectivă semnificative și în timp util, în conformitate cu recomandările OIM. Astfel, în decembrie 2022 a fost adoptată Legea nr. 367/2022 privind dialogul social, care reglementează reprezentativitatea organizațiilor

sindicale (art. 54) în vederea negocierii colective la diferite niveluri, procedura de negociere colectivă (art. 95-99), nivelurile de negociere colectivă (art. 96), părțile îndreptățite să negocieze colectiv la fiecare nivel (art. 102), efectele contractelor colective de muncă (art. 101), încheierea și înregistrarea contractelor colective de muncă/acordurilor colective, după caz (art. 106-114).

Astfel, Legea nr. 367/2022 privind dialogul social recunoaște ca niveluri de negociere colectivă: unitatea, grupul de unități, sectorul de negociere colectivă și nivelul național și stabilește procedura de constituire a grupului de unități ca formă de organizare voluntară în vederea negocierii colective la acest nivel, cu sau fără personalitate juridică.

În susținerea negocierilor colective la nivel sectorial, în 2023 a fost adoptat Ordinul nr. 2311/2023 privind stabilirea sectoarelor de negociere colectivă și a codurilor CAEN de 4 cifre aferente acestora, precum și aprobarea Procedurii de încadrare în sectoarele de negociere colectivă a unităților definite conform art. 1 pct. 21 din Legea nr. 367/2022 privind dialogul social, care definește un număr de 58 de sectoare de negociere colectivă, în 12 sectoare de negociere colectivă activând și funcționari publici, al căror drept de negociere colectivă la acest nivel este restrâns din lipsa de claritate a prevederilor.

Întrucât este necesară creșterea gradului de acoperire a funcționarilor publici de acorduri colective și în vederea explicitării prevederilor din Legea nr. 367/2022 privind reprezentarea în negocierea colectivă și nivelurile de negociere colectivă, este necesară clarificarea dispozițiilor privind nivelurile de negociere colectivă și părțile îndreptățite să negocieze colectiv la fiecare nivel, pentru a crea un cadru legal lipsit de ambiguitate și a a duce la îndeplinire: Recomandările de țară primite din partea Comisiei Europene în perioada 2016-2022, Recomandările OIM din 2015, 2018, 2022 privind consolidarea dialogului social și facilitarea negocierii colective la nivel sectorial și ținta de 80% a lucrătorilor acoperiți de negocieri colective prevăzută de Directiva privind salariile minime adecvate în UE, aflată actual în proces de transpunere.

Având în vedere Concluziile evaluării dialogului social național din cadrul EMCO, din 29 noiembrie 2023, potrivit căreia: *”Dialogul social în România rămâne limitat și este încă insuficient utilizat pentru a implica în mod adecvat partenerii sociali în elaborarea politicilor și implementarea reformelor în timp util și semnificativ. Negocierile colective scăzute și un procent scăzut de contracte colective încheiate, capacitatea organizațională limitată a partenerilor sociali, numărul redus de membri ai sindicatelor și organizațiilor patronale, problemele de reprezentativitate și problemele legate de implicarea în timp util a partenerilor sociali încă împiedică un dialog social eficient bipartit și tripartit. Capacitatea partenerilor sociali de a se angaja în dialog social este limitată. Implementarea rapidă a măsurilor FSE+ care abordează aceste provocări este esențială pentru România,”*

Dat fiind că, implicarea efectivă a partenerilor sociali în implementarea politicilor sociale și de ocupare, în gestionarea schimbărilor intervenite pe piața muncii și în abordarea integrării sociale prin muncă, precum și implicarea în negocierea colectivă, depinde atât de voința părților de cooperare pro-activă, de capacitatea reală de organizare și acțiune a acestora, cât și de încrederea acordată rezultatelor,

Întrucât art. 187 alin. (1) al Legii nr. 367/2022 privind dialogul social, cu modificările și completările ulterioare, prevede că *”Începând cu anul următor intrării în vigoare a prezentei legi, se înființează Fondul anual pentru dezvoltarea capacității administrative a patronatelor și sindicatelor, în cadrul ministerului responsabil cu dialogul social, finanțat de la bugetul de stat, în scopul finanțării proiectelor depuse de organizațiile patronale și sindicale.”*, procedura și condițiile de finanțare a proiectelor depuse fiind stabilite prin hotărâre de Guvern,

Se impune operaționalizarea Fondului anual pentru dezvoltarea capacității administrative a partenerilor sociali.

2.3. Schimbări preconizate

Prin prezentul proiect de Hotărâre a Guvernului se propune clarificarea unor aspecte, în vederea asigurării *reprezentării unitare în negocierea colectivă* a personalului contractual și a funcționarilor publici, și a recunoașterii posibilității de *negociere colectivă a acordurilor*

colective la nivel superior: de grup de instituții și autorități publice sau sector de negociere colectivă, după cum urmează:

- a) Clarificarea reprezentării funcționarilor publici în procesul de desemnare a reprezentanților în comisia paritară constituită la nivelul autorității sau instituției publice și în exercitarea atribuțiilor acesteia, respectiv a părților îndreptățite să negocieze colectiv acordul colectiv încheiat la nivel autorității sau instituției publice în conformitate cu prevederile art. 102 alin. (1) lit. B., lit. a) din Legea nr. 367/2022 privind dialogul social, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la părțile îndreptățite să negocieze colectiv la nivel de instituție sau autoritate publică, astfel:
- La nivel de autoritate sau instituție publică funcționarii publici sunt reprezentanți în negocierea colectivă astfel:
 - 1. de către organizațiile sindicale legal constituite și reprezentative la nivelul autorității sau instituției publice;
 - 2. în cazul în care nu există organizații sindicale care să reprezinte funcționarii publici, conform pct. 1, de către federațiile sindicale reprezentative la nivelul sectorului de negociere colectivă, la solicitarea și în baza mandatului sindicatelor nereprezentative din autoritate sau instituție publică afiliate acestora;
 - 3. în cazul în care nu există organizații care să reprezinte funcționarii publici, conform pct. 1 și 2, de către federațiile sindicale nereprezentative din sectorul de negociere colectivă membre ale confederațiilor reprezentative la nivel național, la solicitarea și în baza mandatului sindicatelor nereprezentative din autoritatea sau instituția publică afiliate acestora;
 - 4. în cazul în care nu există organizații care să reprezinte funcționarii publici, conform pct. 1 - 3, de către toate sindicatele nereprezentative din autoritate sau instituția publică;
 - 5. dacă nu există sindicate constituite la nivelul autorității sau instituției publice, de către reprezentanții funcționarilor publici aleși prin votul a cel puțin jumătate plus unu din numărul total al funcționarilor publici din autoritatea sau instituția publică, mandatați special în acest scop;
- b) Recunoașterea nivelului de grup de instituții în negocierea colectivă a acordurilor colective și definirea acordului colectiv la nivel de grup de instituții și autorităților publice și a părților îndreptățite să negocieze colectiv la acest nivel, în conformitate cu prevederile art. 102 alin. (1) al Legii nr. 367/2022 privind dialogul social, astfel:
- Angajatori: reprezentați de ordonatorii principali de credite ai autorităților sau instituțiilor publice mandați de către conducerile instituțiilor și autorităților din grup să negocieze și să semneze acordul colectiv
 - Funcționari publici: reprezentați prin federațiile sindicale reprezentative la nivelul grupului de unități împreună cu sindicatele legal constituite și reprezentative la nivelul autorităților și instituțiilor publice din grupul de unități. În toate situațiile, sindicatele au dreptul să solicite participarea la negociere a federațiilor reprezentative la nivel de sector de negociere colectivă la care sunt afiliate;
 - Grupul de instituții și autorități publice se constituie potrivit prevederilor art. 96 alin. (3) al Legii nr. 367/2022 privind dialogul social, cu modificările și completările ulterioare (hotărâre judecătorească de constituire sau proces verbal) din instituții și autorități din același sector de negociere colectivă (nu poate fi intersectorial). Grupul de instituții și autorități publice se poate constitui și pe verticală din autoritățile și instituțiile publice subordonate sau aflate în coordonarea ordonatorului/ordonatorilor principali de credite (care sunt ordonatori de credite secundari sau terțiari).
- c) Recunoașterea nivelului sectorial în negociere colectivă acordurilor colective și definirea acordului colectiv la nivel sectorial și a părților îndreptățite să negocieze colectiv la aceste nivel, în conformitate cu prevederile art. 102 alin. (1) al Legii nr. 367/2022 privind dialogul social, astfel:
- Angajatori: reprezentați de ordonatorul/ordonatorii principali de credite ai autorității/autorităților publice competente

- Funcționarii publici: reprezentați de către federațiile sindicale legal constituite și reprezentative potrivit legii la nivel de sector de negociere colectivă.
 - În cazul în care la nivel de sector de negociere colectivă nu există federații sindicale reprezentative sau în cazul în care acestea există, dar refuză să participe la negociere, reprezentarea la negocierea colectivă a funcționarilor publici se face de către confederațiile sindicale reprezentative la nivel național care au afiliate federații sindicale în sectorul respectiv, la solicitarea și în baza mandatului federațiilor sindicale afiliate;
- d) Stabilirea efectelor acordurilor colective încheiate la nivel de grup de instituții sau autorități publice și la nivel sectorial.
- e) Stabilirea procedurii de urmat pentru înregistrarea și publicarea pe pagina de internet a Ministerului Muncii și Solidarității Sociale și în Monitorul Oficial al României, Partea a V-a, a acordurilor colective negociate la nivel de grup de instituții și autorități publice și sector de negociere colectivă, fiind aplicabile dispozițiile art. 106 alin. (2) al Legii nr. 367/2022 privind dialogul social, cu modificările și completările ulterioare.

Totodată, prin prezentul proiect de Hotărâre de Guvern (art. II) se reglementează:

- a) Modalitatea de operaționalizare a fondului anual pentru dezvoltarea capacității administrative a partenerilor sociali;
- b) Criteriile de eligibilitate pentru depunerea proiectelor de către partenerii sociali;
- c) Obiectivele, modalitatea de evaluare și aprobare a proiectelor depuse de partenerii sociali;
- d) Modalitatea de decontare a proiectelor depuse de partenerii sociali.
- e) Activitățile de follow-up

2.4. Alte informații Nu este cazul

Secțiunea a 3-a Impactul socioeconomic

3.1. Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ

3.2. Impactul social

Prin modificările aduse, proiectul de hotărâre de guvern armonizează cadrul legislativ al dialogului social, flexibilizează și încurajează negocierile colective la nivel de sector de negociere colectivă și la nivel de grup de instituții și autorități publice, concomitent cu definirea clară a părților care participă la negociere pe fiecare nivel: instituție sau autoritate publică, grup de instituții și autorități publice, sector de negociere colectivă.

Prezentul act normativ atenuază dezechilibrul existent între negocierea colectivă a contractelor colective de muncă aplicabile personalului contractual de la nivelul instituțiilor și și autorităților publice și negocierea colectivă a acordurilor colective pentru funcționarii publici și stabilește efectele acordurilor colective încheiate la nivel superior.

Impactul estimat vizează creșterea numărului de funcționari publici acoperiți de un acord colectiv și implicit îmbunătățirea condițiilor de muncă și asigurarea păcii sociale.

Prezentul proiect de hotărâre de guvern operaționalizează fondul anual pentru dezvoltarea capacității administrative a partenerilor sociali, cu impact direct în consolidarea dialogului social național bipartit, în susținerea liberei asocieri a partenerilor sociali, în implicarea în elaborarea și implementarea politicilor de ocupare și sociale, dar și în organizarea de negocieri colective la diferite niveluri de interes pentru părți pentru acoperirea unui număr cât mai ridicat de lucrători.

3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3.4. Impactul macroeconomic

3.4.1. Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici

3.4.2. Impactul asupra mediului concurențial și domeniul ajutoarelor de stat

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
3.5. Impactul asupra mediului de afaceri Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
3.6. Impactul asupra mediului înconjurător Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect						
3.7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
3.8. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
3.9. Alte informații Nu este cazul.						
Secțiunea a 4-a						
Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri. Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.						
- în mii lei (RON) -						
Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
1	2	3	4	5	6	7
4.1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat						
(i) contribuții de asigurări						
d) alte tipuri de venituri						
4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
i) cheltuieli de personal						
ii) bunuri și servicii						

d) alte tipuri de venituri						
4.3. Impact financiar, plus/ minus, din care:						
a) buget de stat						
b) bugete locale						
4.3. Impact financiar, plus/ minus, din care:						
a) buget de stat						
b) bugete locale						
4.4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente: Nu este cazul						
4.8. Alte informații Nu este cazul						
Secțiunea a 5-a						
Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare						
5.1. Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ						
a) acte normative ce vor fi modificate sau abrogate ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ.						
Nu este cazul						
5.2. Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice Nu este cazul						
5.3. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE)						
5.3.1. Măsurile normative necesare transpunerii directivelor UE						
5.3.2. Măsurile normative necesare aplicării actelor legislative UE						
Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect						
5.4. Hotărârile ale Curții de Justiție a Uniunii Europene						
Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect						
5.5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate						
Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect						
5.6. Alte informații Nu este cazul						
Secțiunea a 6-a						
Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ						
6.1. Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative						
Nu este cazul						
6.2. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate						

Organizațiile sindicale și patronale reprezentative la nivel național, care iau parte la procesul de dialog social și consultare tripartită, conform Legii nr. 367/2022 privind dialogul social.

6.3. Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr.635/2022 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative:

-

6.4. Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

6.5. Informații privind avizarea de către:

- a) Consiliul Legislativ
- b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării
- c) Consiliul Economic și Social
- d) Consiliul Concurenței
- e) Curtea de Conturi

Proiectul de act normativ va fi supus avizării Consiliului Legislativ și Consiliului Economic și Social.

6.6. Alte informații Prin prezentul proiect de Hotărâre de Guvern pentru aprobarea instrucțiunilor de aplicare a Legii nr. 367/2022 privind dialogul social, cu modificările și completările ulterioare, se are în vedere acoperirea următoarelor acțiuni:

- Extinderea gradului de acoperire a funcționarilor publici de acorduri colective;
- Dezvoltarea capacității partenerilor sociali de a se implica activ în politici publice economico-sociale.

Secțiunea a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

7.1. Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ

În procesul de elaborare a prezentului proiect de act normativ au fost respectate regulile procedurale aplicabile pentru asigurarea transparenței decizionale prevăzute de Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată.

Au fost întreprinse demersurile legale prevăzute de art. 7 din Regulamentul privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 561/2009.

Prezentul proiect de act normativ a fost supus comentariilor publicului, prin publicarea pe pagina de internet a Ministerului Muncii și Solidarității Sociale în perioada 15.03.-25.04.2024.

Perioada în care se pot primi propuneri: 15.03. - 24.03.2024

7.2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

Secțiunea a 8-a

Măsurile de implementare

8.1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ

- a) necesitatea înființării unor noi organisme în cadrul administrației publice centrale și/sau locale;
- b) necesitatea extinderii competențelor instituțiilor existente.

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

8.2. Alte informații Nu este cazul

Față de cele prezentate anterior, supunem spre aprobare Guvernului prezentul proiect de Hotărâre pentru aprobarea instrucțiunilor de aplicare a Legii nr. 367/2022 privind dialogul social, cu modificările și completările ulterioare, precum și pentru stabilirea procedurii și a condițiilor de finanțare a proiectelor finanțate de la bugetul de stat, prin Fondul anual pentru dezvoltarea capacității administrative a patronatelor și sindicatelor.

**MINISTRUL MUNCII ȘI
SOLIDARITĂȚII SOCIALE
Simona Bucura-OPRESCU**

AVIZĂM:

**Viceprim-ministru,
Marian NEACȘU**

**Ministrul Investițiilor și
Proiectelor Europene
Adrian CÂCIU**

**Ministrul Finanțelor
Marcel-Ioan BOLOȘ**

**Ministrul Justiției
Alina-Ștefania GORGHIU**